

GEOBLOCKING A PRAWO AUTORSKIE

Komisja Europejska, w komunikacie w sprawie strategii [Jednolitego Rynku Cyfrowego](#), zidentyfikowała geoblocking jako jeden z problemów w kontekście ograniczeń dostępu do utworów chronionych prawami autorskimi online. Geoblocking to techniczne ograniczenie w dostępie do cyfrowych treści, ściśle powiązane z domniemanym położeniem geograficznym użytkownika. Jest to praktyka coraz powszechniej wykorzystywana pod pretekstem terytorialności ochrony praw autorskich, czy też domniemanego dbania o różnorodność kulturową Europy. Praktyka ta budzi jednak poważne kontrowersje, gdyż ingeruje w dostępność treści online, transgraniczność Internetu, a także swobodę przepływu produktów i usług. Dlatego ważne jest, by stworzyć ramy prawne, w których:

- odbiorca nabywając prawo do korzystania z utworu może z niego korzystać bez ograniczeń co do miejsca, z którego następuje odtworzenie utworu (propozycja tego rozwiązania zawarta jest w propozycji [rozporządzenia w sprawie zapewnienia możliwości transgranicznego przenoszenia na rynku wewnętrznym usług online w zakresie treści](#)); oraz
- odbiorca na terytorium całej Unii Europejskiej może nabyć prawo do korzystania z utworów dostępnych chociażby w jednym kraju członkowskim.

Geoblocking jest szerszym problemem, którym Centrum Cyfrowe zajmuje się jedynie w kontekście dostępu do treści online (czyli możliwością obejrzenia filmu na hiszpańskiej platformie, a nie zakupem oliwy).

1. Dlaczego to zagadnienie jest ważne?

- Geoblocking jest sprzeczny z ideą wspólnego rynku wewnętrznego Unii Europejskiej i z jednolitymi zasadami – tworzy on bariery w dostępie do treści i utworów audiowizualnych. Brak możliwości dostępu do treści audiowizualnych

zamieszczonych w Internecie (szczególnie na platformach video on demand) w innych krajach utrudnia wymianę myśli, dzieł nauki i kultury, a twórcom ogranicza dostęp do odbiorców ich twórczości.

- Geoblocking często uniemożliwia korzystanie z treści, które zostały zakupione legalnie przez użytkowników w innym kraju, niż chcieliby z treści skorzystać, dlatego też jest sprzeczny z ideą transgranicznego Internetu i sprawia, że podmioty świadczące audiowizualne usługi medialne na żądanie stają się mniej konkurencyjne na arenie międzynarodowej.
- Ograniczanie wymiany treści i utworów audiowizualnych pomiędzy państwami członkowskimi nie sprzyja rozwojowi innowacyjności i konkurencyjności, a geoblocking prowadzi do ograniczonej dostępności kultury.

2. Czym są geoblocking?

Geoblocking jest praktyką, która uniemożliwia użytkownikom korzystanie z witryn internetowych i aplikacji, jeżeli nie są w kraju lub miejscu ustalonym przez właściciela danych treści. Dlatego też np. w Polsce niemożliwe jest obejrzenie wielu darmowych programów BBC. W całej Unii Europejskiej jedynie 4% serwisów video-on-demand jest dostępnych poza krajem, w którym został wykupiony dostęp. Geoblocking wynika często nie tylko z terytorialności ochrony praw autorskich, ale również z umów pomiędzy twórcami a pośrednikami internetowymi, czy też po prostu z decyzji biznesowych podjętych przez pośredników. Technicznie jest to możliwe poprzez przypisanie adresu IP do konkretnej lokalizacji geograficznej.

Kwestia geoblockingu obejmuje dwa odrębne wątki:

- możliwości korzystania z utworów w różnych krajach członkowskich, gdy prawo do korzystania z tych utworów zostało nabyte w jednym kraju; oraz
- zapewnienia, aby utwory nabywane w jednym kraju członkowskim mogły być nabywane również w innym Państwie.

3. Diagnoza - wyzwania związane z kwestią regulacji geoblockingu z perspektywy prawnoautorskiej

Terytorialny charakter prawa autorskiego stanowi utrudnienie zarówno przy świadczeniu, jak i dostępie do usług online, w tym też do treści chronionych prawem autorskim.

Brak pewności prawnej w zakresie transgranicznego dostępu do treści nie tylko ogranicza rozwój Jednolitego Rynku Cyfrowego, ale też korzystanie z treści przez użytkowników.

Poprzez stosowanie mechanizmu geoblockingu ograniczona jest możliwość korzystania z utworów nabytych legalnie w innych krajach członkowskich, a rynek utworów dostępnych legalnie online różni się w zależności od państwa członkowskiego. W efekcie pewne utwory (bardzo duża ich część) w ogóle nie są dostępne z terytoriów innych krajów.

Nie ma żadnych dowodów na to, że zachowanie mechanizmów geoblocking w jakikolwiek sposób pozytywnie wpływa na interesy twórców inaczej niż przez przyznanie im kolejnego sposobu kontroli eksploatacji treści.

4. Rekomendacje

Należy wprowadzić regulacje umożliwiające korzystanie z utworów w różnych państwach członkowskich, gdy prawo do korzystania z tych utworów zostało nabyte w jednym państwie Wspólnoty. Wprowadzanie ograniczeń w dostępie w oparciu o istniejące granice terytorialne, szczególnie w przypadku internetu, nie ma żadnego uzasadnienia ekonomicznego czy społecznego.

Niezbędne jest zapewnienie, aby utwory nabywane online w jednym kraju członkowskim mogły być nabywane również w innym państwie. Tylko swobodny dostęp do dóbr kultury i wyników pracy twórczej na terenie całej UE może pozwolić na pełną integrację w tym obszarze.

Rozwiązania skutkujące eliminacją geoblockingu muszą zostać również uwzględnione w pracach nad zmianami w dyrektywie audiowizualnej, która dotyczy również audiowizualnych usług medialnych na żądanie.

5. Linki

- [Stanowisko Centrum Cyfrowego](#) w konsultacjach Komisji Europejskiej dotyczących europejskiego rynku mediów audiowizualnych, 2 października 2015¹.
- Aneks 3 w przeglądzie ram prawa autorskiego w Unii Europejskiej, [Review of the EU copyright framework](#), aneks 3 “The internal market aspects of copyright relating to inter alia territorial licensing, geo-blocking, exceptions and limitations”, raport na zlecenie Parlamentu Europejskiego – październik 2015².

---

¹ <http://centrumcyfrowe.pl/stanowisko-centrum-cyfrowego-w-konsultacjach-komisji-europejskiej-dotyczacych-europejskiego-ryнку-mediow-audiowizualnych/>

² http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/558762/EPRS_STU%282015%29558762_EN.pdf

Centrum Cyfrowe pracuje na rzecz zmiany społecznej wykorzystując potencjał technologii cyfrowych. Skupiamy się na edukacji i kulturze, promując otwartość: współpracę opartą na dzieleniu się zasobami i wiedzą. Przełączamy społeczeństwo na cyfrowe. www.centrumcyfrowe.pl

Publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa 4.0 Międzynarodowa pewne prawa zastrzeżone na rzecz Centrum Cyfrowego.

Pełna treść licencji jest dostępna na stronie

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode.pl>.

Zezwala się na dowolne wykorzystywanie treści publikacji pod warunkiem wskazania autorstwa Centrum Cyfrowego oraz podania informacji o licencji.